

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA DO WYDANIA PIERWSZEGO	5
WSTĘP	6
Tragedia a demokracja — względność pojęć — Morgan o pierwotnym społeczeństwie greckim — antropologia porównawcza — ewolucjonizm i dyfuzjonizm — językoznawstwo historyczne — perspektywy badań klasycznych.	

CZĘŚC PIERWSZA

SPOŁECZEŃSTWO PLEMIENNE

I. TOTEMIZM	15
Klasyfikacja gospodarcza plemion współczesnych — totemizm australijski — uroczystość przyrostu — tabu totemiczne — magia mimetyczna — pochodzenie od totemu — rozpad gromady pierwotnej — przywłaszczenie, a produkcja — upadek totemizmu — podział pracy — sposoby liczenia pochodzenia — ich znaczenie ekonomiczne — pochodzenie egzogamii — kooperacja plemienna — cześć przodka totemicznego — wodzostwo i bóstwo — bogowie przyrody — totemizm w Grecji — godła rodowe — święta rodowe — inicjacja i małżeństwo — święte małżeństwo — rytuał boga-króla	
II. EGZOGAMIA	28
Pierwotna kultura indoeuropejska — klasyfikacyjny system pokrewieństwa — teoria Morgana małżeństw grupowych — indoeuropejski system klasyfikacyjny — grecka fratria — pochodzenie matrilinierne w Grecji przedhistorycznej — Zeus i Hera — terminy greckie na określenie brata — współdziałanie i współzawodnictwo — posiadanie na własność bydła — żydowskie prawo dziedziczenia — załamanie się egzogamii — męzo-bójstwo — Erynie.	
III. WŁASNOŚĆ	42
Posiadanie ziemi w poematach homeryckich — przydział ziemi w Starym Testamencie — przydział ziemi w przedhistorycznej Grecji — rezerwy ziemi — przydział i rezerwowanie zdobyczy i pożywienia — rezerwowanie jako nagroda za zasługi wojenne — attyckie prawo dziedziczenia — Mojra symbolem pierwotnego komunizmu — przydział funkcji wśród bogów — greckie rody rzemieślnicze — Mojry jako prządky — magia odzieży i imion — wzory totemiczne na powijakach — <i>daímon</i> — narodziny, zaślubiny i śmierć — greckie imię rodowe — Mojry	

jako duchy przodków — Norny — Mojra, Erynia, Dike — Mojra i Zeus — Nomos.

CZĘŚĆ DRUGA

OD PLEMIEŃ DO PAŃSTWA

- IV. MONARCHIA 62
 Kultura minojska — dialekty greckie — przedhelleńskie pier-
 wiastki w religii greckiej — społeczna organizacja Achajów —
 wasalstwo — władcy a lud — Olimp jako odbicie społeczeństwa
 achajskiego — społeczeństwo a religia — mit i rytuał — ewo-
 lucja epiki — *Iliada* i *Odyseja* — zmierzch monarchii — Hezjod.
- V. ARYSTOKRACJA 73
 Podbój dorycki — poddaństwo — rozwój *témenos* — przywłasz-
 czenie ziemi — arystokratyczne kapłaństwo — arystokratyczne
 prawo o mężobójstwie — wczesne dzieje Attyki — eupatrydzi —
 prawa Drakona — wczesne dzieje Jonii — dziedzic i chłop
 u Hezjoda — Mojra i Metron — liryka chóralna — nauka joń-
 ska — społeczeństwo a kosmos — Anaksymander.
- VI. TYRANIA 89
 Midas i Gyges — moneta — wzrost klasy kupieckiej — posta-
 wa arystokratów wobec handlu — Solon — klasa średnia
 i złoty środek — Pizystrates — historyczna funkcja tyranii —
 Teognis a rewolucja demokratyczna.

CZĘŚĆ TRZECIA

POCHODZENIE DRAMATU

- VII. INICJACJA 101
 Stopnie wieku — pierwotne idee narodzin i śmierci — naro-
 dziny i śmierć w inicjacji — oczyszczenia i próby — Dom
 Mężczyzn — tajne stowarzyszenia — dramaty rytualne —
 inicjacja w Sparcie — na Krete — w Atenach — obcinanie
 włosów — ofiara ludzka przy inicjacji — narodziny Zeusa —
 Kureci — narodziny i śmierć Dionizosa — adopcja — deifi-
 kacja — użycie syreny — Pelops — pochodzenie igrzysk olim-
 pijskich — śmierć starego króla — *prytaneion* — inicjacja
 w Eleusis — Misteria Eleuzyjskie a igrzyska olimpijskie —
 stosunek misteriów do pierwotnej inicjacji.
- VIII. DIONIZOS 135
 Dionizos a Apollo — pierwotna forma inicjacji — inicjacja
 w starożytnych Chinach — *Natureingang* — uroczystości
 chłopskie we współczesnej Europie — teoria Frazera — *eire-
 sióne* i *pharmakós* — *Bachantki* Eurypidesa — *Agrionia* — mit
 o Likurgu — zanurzenie w wodzie — małżeństwo Dionizosa —
 córki Proitosy — Io — Hera i krowa — dionizyjski *thíasos*.
- IX. ORFIZM 156
 Dionizos a tyrania — Arion — trackie pochodzenie orfizmu —
 przemysł górniczy — orfizm a Teogonia Hezjoda — Dike — Mi-
 łość — eschatologia orficka — duch a ciało — Ananke — Ko-
 ło — Diodor o kopalniach — mity orfickie — orfickie *thíasoi* —
 orfizm a ruch demokratyczny.

X. DYTIRAMB	170
Pierwszy dzień Dionizjów miejskich — <i>pompé, agón, kómos</i> — Dionizos jako byk — Arion a dytyramb — Archilochos — hymn Kuretów — bóg, kapłan i poeta — córki Eleutera — <i>pompé</i> i <i>stásimon</i> — dionizyjski dramat pasyjny — ślady rytualne w tragedii.	
XI. TRAGEDIA	180
Ewolucja trzeciego aktora — drugiego — Goniec — Ksantos i Melantos — pierwiastki komiczne w Bachantkach — <i>hypokrités</i> i <i>exárchon</i> — pochodzenie aktora — sekularyzacja rytuału mistycznego — forma stroficzna — refren — <i>kommós</i> i <i>agón</i> — <i>anagnórisis</i> — <i>stichomýthia</i> — zagadki — scena — średniowieczne widowiska liturgiczne — Pizystrates a dytyramb — zaczątki dramatu w rytuale rodu totemicznego.	
CZĘŚĆ CZWARTA	
AISCHYLOS	
XII. DEMOKRACJA	205
Fratia a obywatelstwo — prawa dziedziczenia w Attyce, Gortynie i Sparcie — społeczne położenie kobiet w Sparcie — w pierwotnej Attyce — reorganizacja attyckiego ustroju plemiennego — reforma kalendarza — Arystoteles o attyckim ustroju plemiennym — <i>isonomía</i> — Pitagoras — polityczne znaczenie wczesnego pitagoreizmu — stosunek do orfizmu — kalwinizm — pitagorejska doktryna środka — Alkmaion — Hippokrates — zwyczajstwo klasy średniej.	
XIII. ATENY A PERSJA	226
Wzrost imperium perskiego — Kleistenes a Persja — Milcjades — Maraton — Temistokles — rozbicie jedności u Greków — Salamina — upadek Temistoklesa — bunt niewolników spartańskich — upadek Kimona — imperializm ateński.	
XIV. TETRALOGIA	238
Konkursy na Dionizjach miejskich — pochodzenie <i>leitourgii</i> — Dramat satyrowy — Pickard - Cambridge o Arystotelesie — sprośność rytualna — pochodzenie komedii — dramat peloponeski — Lenaja — baza rytualna komedii attyckiej — trylogia.	
XV. «ORESTEJA»	251
Życiorys Aischylosa — zachowane sztuki — dom Atreusza — Agamemnon — Ofiarnice — symbolizm mityczny — Apollo a Erynie — oczyszczenie Orestesa — Eumenidy — czym jest sprawiedliwość — Apollo i <i>exegetai</i> — Erynie i Semnai — <i>métoikoi</i> — procesja panatenajska.	
XVI. SZTUKI WCZEŚNIEJSZE	305
Mit o Io — Danaidy — <i>Blagalnice</i> — dlaczego Danaidy odrzucają związek małżeński? — endogamia w Egipcie — Aischylos a endogamia — Arystoteles na temat sporów o dziedziczki — sąd nad Hypermnestrą — Tesmoforie — wynalezienie uprawy roli — Persowie — Aischylos a samodzielna tragedia — <i>Siedmiu przeciw Tebom</i> — od rodu do państwa.	

XVII. «PROMETEJA»

324

Wynalazek ognia — Prometeusz u Hezjoda — aluzje mityczne — kult Prometeusza — Herakles — czy Prometeusz nie ma racji — popularny pogląd na tyrana — Zeus tyranem — charakterystyka Prometeusza — mądrość przez cierpienie — początki cywilizacji — struktura *Prometeusza w okowach* — *Prometeusza wyzwolonego* — *Prometeusza ognioności* — Moschion — Kritiasz — Pitagoras o społecznej funkcji religii — Protagoras — Filemon — Diogenes — Shelley.

XVIII. PO AISCHYLOSIE

354

Ewolucja samodzielnej tragedii — praca niewolnicza — imperializm — sprzeczności demokracji ateńskiej — *sophrosýne* — funkcja pieniądza — pieniądz w dziejach myśli greckiej — upadek chóru — *deus ex machina* — *peripéteia* — stosunek Sofoklesa do Aischylosa — *Elektra* — *Król Edyp* — myśl Sofoklesa — Eurypides — *Ion* — *Bachantki* — degradacja życia rodzinnego — *Medea* — zburzenie Melos — *Trojanki* — idealizm a materializm — Mojra, Ananke, Tyche — koniec tragedii greckiej.

XIX. LITOŚĆ I TRWOGA

380

Poetyka Arystotelesa — *kátharsis* — epilepsja — rytuał Korybantów — prymitywna teoria opętania — opętanie w kultach Dionizosa — histeria wśród ludów pierwotnych — geneza psychologiczna kultów orfickich i dionizyjskich — histeria religijna w Eleusis — *Ion* Platona — poeta jest opętany — aktor — tragedia a misteria — społeczna funkcja *kátharsis* i sztuk pięknych.

DIAGRAMY

Klasyfikacyjny system pokrewieństwa	29
Historia inicjacji	133
Ewolucja aktora	179
Elementy rytualne tragedii greckiej	197
Ewolucja poezji greckiej	201

ILUSTRACJE

BACHANTKA (z malowidła na wazie attyckiej)	2
ŻOŁNIERZ Z TARCZĄ ZAOPATRZONĄ W GODŁO (z malowidła na wazie attyckiej)	14
NIEWOLNICZY KOPIĄCY GLINĘ GARNCARSKĄ (z korynckiej tabliczki glinianej)	62
DIONIZOS I SATYROWIE (z malowidła na wazie attyckiej)	100
SOWA ATENY (z monety attyckiej)	202
SKOROWIDZ	479